

1 מוֹרָאָה – זפק ומקום הרעיון, וְגוֹזָה – והנרצות שעליה, שמשליכים
 2 אותם אל המקום שנותנים את תרומת הדשן.
 3 עוד מקשה הגמרא: וְהָאֵיכָא נִסְכִּים – יין שמנסכים על המזבח,
 4 שניתן כולו על המזבח. מתרצת הגמרא: נסכים לְשִׁיתֵין אֲזַל – היין
 5 נשפך לשיתין.
 6 עוד מקשה הגמרא: וְהָאֵיכָא מִנְחַת נִסְכִּים – מנחה הבאה עם
 7 הקרבנות, שכולה כליל. מתרצת הגמרא: בֵּין דְּאֵיכָא מִנְחָה דְּאֲבָלִי
 8 בְּהַנִּים מִיָּנָה – כיון שיש מנחת נדבה שהכהנים אוכלים ממנה, לֹא
 9 פְּסִיקָא לֵיהּ, כלומר, כיון שאינו דבר ברור שמנחה קרבה כולה על
 10 המזבח, שהרי יש מנחות שאינם כליל, אם כן אם כוונתו היתה
 11 למנחת נסכים שהיא כליל היה לו לפרש כן.
 12 שנינו במשנה, האומר הרי עלי וְהָב לבדק הבית, לֹא יִפְחוּת מְדִינָר
 13 וְהָב.
 14 הגמרא מבררת מנין שלכך היתה כוונתו. מקשה הגמרא: מנין
 15 שכוונתו למטבע זהב, וְדִלְמָא כוונתו לנִסְכָּא – חתיכה של זהב השהה
 16 פחות מדינר זהב. מתרצת הגמרא: אֲמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, המשנה מדברת
 17 כגון דְּאֲמַר הרי עלי מִטְבַּע זהב, ולכך יש לנו לפרש שנתכוון לדינר
 18 זהב.
 19 חזרת הגמרא ומקשה: וְדִלְמָא כוונתו לִפְרִיטֵי של זהב. מתרצת
 20 הגמרא: אֲמַר רַב פֶּפְא, פְּרִיטֵי דְרַהֲבָא לֹא עֲבָדֵי אֵינְשֵׁי – אין דרך
 21 בני אדם לעשות פרוטות של זהב.
 22 שנינו במשנה, האומר הרי עלי כֶּסֶף לבדק הבית, לֹא יִפְחוּת מְדִינָר
 23 כסף.
 24 הגמרא מבררת מנין שלכך היתה כוונתו. מקשה הגמרא: מנין לנו
 25 שכוונתו למטבע כסף, וְדִלְמָא כוונתו לנִסְכָּא – חתיכה של כסף.
 26 מתרצת הגמרא: אֲמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, המשנה מדברת כגון דְּאֲמַר הרי
 27 עלי מִטְבַּע כסף, ולכן יש לנו לפרש שנתכוון לדינר כסף.
 28 חזרת הגמרא ומקשה: וְדִלְמָא כוונתו לִפְרִיטֵי של כסף. מתרצת
 29 הגמרא: אֲמַר רַב שֶׁשֶׁת, בְּאֶתְרָא דְלֹא סָנוּ פְּרִיטֵי דְכֶסֶפָא – התנא
 30 מדבר במקום שלא מצויים פרוטות כסף.
 31 שנינו במשנה, האומר הרי עלי נְחוֹשֶׁת לבדק הבית, לֹא יִפְחוּת
 32 מְנַחוּשֶׁת בשווי מִעָה כֶּסֶף.
 33 הגמרא מביאה שיטה החולקת: תַּנְיָא, רַבִּי אֲלֵעָזָר בֵּן עֲקֵב אֹמְרִי,
 34 האומר הרי עלי נחושת, לֹא יִפְחוּת מְצִינְוֹרָא קַטְנָה – מזלג קטן שֶׁל
 35 נְחוֹשֶׁת.
 36 שואלת הגמרא: לְמָאי תוּיָא – למה הוא ראוי. מתרצת הגמרא: אֲמַר
 37 אֲבִי מִזְלַג זה עשוי שֶׁמְחַמְטֵין בָּהּ את הַפְּתִילוֹת – שמפילים בו את
 38 ראש הפתילה השרוף, כדי שיהא הנר דולק היטב, וְמְקַנְחֵין בָּהּ את
 39 הַנְּרוֹת של המנורה מהאפר שבתוכם.
 40 הגמרא מבאר דין הנודר סתם להביא ברזל. מבררת הגמרא:
 41 האומר הרי עלי בְּרִזְל לבדק הבית כמה יש לו להביא, מביאה
 42 הגמרא ברייתא המבארת את הדין, תַּנְיָא, אֲחֵרִים אֹמְרִים, האומר
 43 הרי עלי ברזל לבדק הבית, לֹא יִפְחוּת מְבִרְזֵל העשוי לְכִלְיָה עוֹרֵב
 44 – מסמרות חדין שהיו תוחבים בראש גג ההיכל כדי לגרש את
 45 העורבים שלא ישבו עליו ויטנפוהו, שזהו השיעור הקטן ביותר של
 46 ברזל הראוי לשימוש. מבררת הגמרא: וְכַמְּהָ שיעור הברזל. משיבה
 47 הגמרא: אֲמַר רַב יוֹסֵף, אִמְהָ עַל אִמְהָ, שזהו שיעור הברזל הנצרך
 48 לכליה עורב.
 49 איכָא דְאֲמַרִי, שהאומר 'הרי עלי ברזל' לֹא יִפְחוּת מְבִרְזֵל בשיעור
 50 אִמְהָ עַל אִמְהָ. ועל זה שואלת הגמרא לְמָאי תוּיָא ברזל בשיעור
 51 זה. משיבה הגמרא: אֲמַר רַב יוֹסֵף, ראוי לְכִלְיָה עוֹרֵב.

58 משלֶשֶׁה לוֹגֵין שמן, שזהו השיעור הראוי למנחת נסכים הבאה עם
 59 הכבש, שהיא הפחותה שבמנחת נסכים.
 60 ואם אמר פִּרְשֵׁתִי כמה יין או שמן אביא, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה פִּרְשֵׁתִי,
 61 יָבִיא יין ושמן בְּנִסְכִּים שמביאים ביום הַמְרוּבָּה ביותר בקרבנות,
 62 ובגמרא להלן יבואר מזהו יום זה.

נמרא

63 שנינו במשנה שהאומר 'הרי עלי יין' מביא שלשה לוֹגֵין יין. הגמרא
 64 מביאה ברייתא המבארת טעם דין זה: תַּנְיָא רַבְּנָן, כתוב בפסוק (במדבר
 65 טו א) לגבי נסכי הקרבנות, כֹּל הָאֹרֶחַ יַעֲשֶׂה כָּהֵן, ופסוק זה מיותר,
 66 שהרי כבר מבואר בפסוקים הקודמים כל דיני הנסכים, אלא מְלַמֵּד
 67 שְׁמִתְנַדְבִּין יוֹן לבד בלא קרבן. וְכַמְּהָ יין צריך להביא, שְׁלֶשֶׁה לוֹגֵין,
 68 שזהו השיעור הפחות שבנסכים. וּמִנֵּין שְׁאֵם רַצָּה לְהוֹסִיף ולהביא
 69 יותר משלשה לוֹגֵין יוֹסִיף, תְּלַמֵּד לזַמֵּר – מלמדנו הכתוב (במדבר טו
 70 טו) 'כֶּסֶם בְּגָר יִהְיֶה', שמשמע שיהיה לכם עוד נסכים אחרים. יָכוֹל
 71 יִפְחוּת, תְּלַמֵּד לזַמֵּר יַעֲשֶׂה כָּהֵן, ובכל מקום שנאמר 'ככה', בא
 72 לעבב.
 73 שנינו במשנה, האומר הרי עלי שֶׁמֶן, לֹא יִפְחוּת מִן הַלּוֹג, רַבִּי אֹמְרִי
 74 לא יפחות משלֶשֶׁה לוֹגֵין.
 75 הגמרא מבאר את סברת המחלוקת. שואלת הגמרא: בְּמָאי קָא
 76 מִיִּפְלְגֵי רַבִּי ורבנן. משיבה הגמרא: אֲמַרְוּהָ רַבְּנָן קָמִיהָ דְרַב פֶּפְא,
 77 ב'דוֹן מִיָּנָה וּמִיָּנָה ב'דוֹן מִיָּנָה וְאֹזְקִים בְּאֶתְרָה' קָא מִיִּפְלְגֵי – רבי
 78 ורבנן נחלקו בהלכה הנלמדת מיהלכה אחרת, האם לומדים את עיקר
 79 הדין וחזרים ולומדים גם את כל פרטי הדין, או שלומדים רק את
 80 עיקר הדין, ואחר כך מעמידים את ההלכה במקומה ולומדים את
 81 הפרטים ממה שנאמר בה, וכפי שיתבאר.
 82 דְרַבְּנָן סְבָרִי, דוֹן שמן מִיָּנָה – ממנחה, וּמִיָּנָה – ותחזור ותלמד את
 83 פרטי הדין ממנחה, וכך יש לדרוש, מַה מִנְחָה מִתְנַדְבִּין, אִף שֶׁמֶן
 84 נְמִי מִתְנַדְבִּין בפני עצמו, וּמִיָּנָה – ותחזור ותלמד ממנחה, מַה מִנְחָה
 85 בְּלוֹג – שהמתנדב מנחה מביא לוג שמן, אִף המתנדב שֶׁמֶן בפני
 86 עצמו, בְּלוֹג – צריך להביא לוג שמן.
 87 וְרַבִּי סְבָר, דוֹן שמן מִיָּנָה – ממנחה, וְאֹזְקִי בְּאֶתְרָה, ותעמידו
 88 במקומו ולא תדרוש את שאר פרטי הדין ממנחה אלא מנסכים, וכך
 89 יש לדרוש, מַה מִנְחָה מִתְנַדְבִּין, אִף שֶׁמֶן נְמִי מִתְנַדְבִּין, וְאֹזְקִי
 90 בְּאֶתְרָה – ותעמיד את השמן במקומו. ששמן הבא בפני עצמו דומה
 91 ליין המתנסך, כי כל המתנדב שמן סתם, כוונתו להביאו כמו יין,
 92 ותאמר שיהיה דינו בְּנִסְכִּים, מַה יוֹן לִנְסְכִים שיעורו שְׁלֶשֶׁת לוֹגֵין,
 93 שזהו שיעור הפחות שבנסכים, אִף המתנדב שֶׁמֶן בפני עצמו, נְמִי
 94 שיעורו שְׁלֶשֶׁת לוֹגֵין.
 95 רב פפא דוחה ביאור זה במחלוקת רבי ורבנן ומבאר באופן אחר:
 96 אֲמַר לְהוּ רַב פֶּפְא לחכמים שביארו המחלוקת, אִי כדבריכם
 97 שְׁמִמְנָחָה נִזְמַר לָהּ רַבִּי לדין נדבת שמן, דְּכוּלֵי עֲלָמָא לֹא פְּלִיגֵי –
 98 בין רבי ובין רבנן לא היו חולקים בדבר, וגם רבי היה מודה שאומרים
 99 דוֹן מִיָּנָה וּמִיָּנָה, והיה אומר שצריך להביא לוג שמן כמו שמביאים
 100 למנחה, אֲלָא רַבִּי מ'אֹרְחָ' מְיָרֵד לָהּ – רבי לומד את הדין שאפשר
 101 להתנדב שמן בפני עצמו על המזבח מהפסוק (במדבר טו א) שכתוב לגבי
 102 נסכים, כֹּל הָאֹרֶחַ יַעֲשֶׂה כָּהֵן, כמו שלומדים מפסוק זה שאפשר
 103 להתנדב יין בפני עצמו, ולכך סובר שלומדים נדבת שמן מנסכים
 104 וצריך להביא שלשה לוֹגֵין.
 105 רב הונא דוחה את דברי רב פפא: אֲמַר לֵיהּ רַב הוֹנָא בְּרִיהַ דְרַב נַחֲמָן
 106 לְרַב פֶּפְא, וּמִי מְצִית אֲמַרְתָּ הָיִי – האם אתה יכול לומר כן, שלרבי
 107 לומדים את הדין שאפשר להתנדב שמן מאורח, וְהַתַּנְיָא, כתוב
 108 בפסוק (ויקרא ב א) לגבי מנחת נדבה, וְנִפְשָׁה בִּי תִקְרִיב קִרְבַּן מִנְחָה/
 109 מְלַמֵּד שְׁמִתְנַדְבִּין שֶׁמֶן, וְכַמְּהָ שמן צריך להביא, שְׁלֶשֶׁת לוֹגֵין.
 110 אומרת הגמרא, מָאן שְׁמַעַת לֵיהּ דְאֲמַר שהמתנדב שמן צריך
 111 להביא שְׁלֶשֶׁת לוֹגֵין, רַבִּי, שהרי לרבנן אינו מביא אלא לוג אחד,
 112 ואם כן ברייתא זו שנאמר בה שהמתנדב שמן מביא שלשה לוֹגֵין, רבי
 113 היא, וְקָא מִיִּתֵי לָהּ מ'קִרְבַּן' – ולמד לדין נדבת שמן מ'קרבן', הרי

משנה

52 משנה זו מבארת דין הנודר להביא יין או שמן ולא פירט כמה:
 53 האומר הרי עלי יין לנסכים, לֹא יִפְחוּת מְשֶׁלֶשֶׁה לוֹגֵין, שזהו שיעור
 54 הפחות שבנסכים.
 55 האומר הרי עלי שֶׁמֶן, לֹא יִפְחוּת מְלֶהבֵיא לוג שמן, שזהו השיעור
 56 הראוי למנחת נדבה שהיא הפחותה שבמנחות. רַבִּי אֹמְרִי לא יפחות

18 תִּנְנוּ רַבָּנָן, שאדם המושגה ממחבת למרחשת ולהיפך, וכן כששינה
 19 מכלי אחד לשנים ולהיפך, מֵה שֶׁהֵבִיא הֵבִיא וְיָדִי נִדְרָו לֹא יֵצֵא,
 20 רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אִם יָדִי נִדְרָו נָמִי יֵצֵא, משום שלדעתו אין
 21 המנחה נקבעת במה שאמר בשעת נדרו שיביא מנחה כזו או כזו,
 22 אלא הכל נקבע לפי הכלי שניתנה בו בטוף.
 23 שנינו במשנה שהאומר זֹו לְהֵבִיא בַּמַּחְבֵּת והביא במרחשת, וכן
 24 להיפך, פסולות. הגמרא מבארת מדוע אינו יכול להוציא מהכלי
 25 שהביא ולתת בכלי כמו שנדר. שואלת הגמרא: וְהָא תִּנְיָא לֹא
 26 קִדְּשׁוּם כְּלֵי שָׂרֵת שהביאו בהם את המנחות בקדושת הגוף, ואם כן
 27 מדוע נאמר במשנה בפסולות, הלא יכול לחזור ולהוציאן מכלי זה
 28 ולתת אותן באותו כלי שנדר להביאן. מתרצת הגמרא: אָמַר אַבְיָי,
 29 אמנם לֹא קִדְּשׁוּם כְּלֵי הַשָּׂרֵת שהיו בו לפני הקמיצה לִיקְרַב וְאֵלֹא
 30 רק הכלי שרת שבו ניתן הקומוץ לאחר הקמיצה מקדשו ליקרב, אֲבָל
 31 קִדְּשׁוּם לִפְסָל – לענין זה שלא יוכל להוציאה מכלי זה ליתנה בכלי
 32 אחר, קידשה כלי השרת וממילא תישאר בפסולותה.
 33 חילוק ברין המושגה שלא בכל האופנים פסולות: וְאָמַר אַבְיָי, לֹא שָׁנוּ
 34 שהאומר זֹו להביא במחבת, והביא במרחשת, פסולה,

1 דומים: וְצִרְיָא להשמיענו שלא יצא ידי חובתו גם במשנה ממחבת
 2 למרחשת או להיפך, וגם במשנה משני כלים לכלי אחד, משום דְאִי
 3 אֲשַׁמְעִינָן הֵךְ קְמִייתָא שינה ממחבת למרחשת או להיפך, היה
 4 אפשר לומר שרק בזה לא יצא ידי חובתו, מִשּׁוּם דְאָמַר בַּמַּחְבֵּת וְקָא
 5 מִייתֵי (והביא) בַּמַּרְחֶשֶׁת, אֲבָל הָכֵא – בסיפא, ששינה משני כלים
 6 לכלי אחד, דְאִידִי וְאִידִי – הכלי שבו נדר להביא והכלי שבו הביא,
 7 בַּמַּחְבֵּת, וְכֵן אִידִי וְאִידִי בַּמַּרְחֶשֶׁת, אִימָא שִׁדִּי נִדְרָו נָמִי יֵצֵא כִּיּוֹן
 8 שאינו שנינו גמור ממה שנדר, לכן הוצרך התנא להשמיענו שאף בזה
 9 לא יצא ידי חובתו, ולא היה די שיכתוב את הדין שברישא בלבד. וְכֵן
 10 להיפך אִי אֲשַׁמְעִינָן הֵךְ – את הדין בסיפא ששינה מכלי אחד לשנים
 11 או להיפך, היינו אומרים שדווקא שם לא יצא ידי חובתו, מִשּׁוּם דְהָכֵא
 12 פְּלִיג לְהוּ – שחילק אותם לשני כלים, אֲבָל הָתֵם בְּרִישָׁא, דְלֹא פְּלִיג
 13 בֵּיה – שלא חילק אותם לשני כלים, אִימָא לֹא – הייתי אומר שלא
 14 יצטרך להביא עוד אחרת עבור נדרו וכבר יצא ידי חובתו, כִּיּוֹן שׁוּדָה
 15 אינו שנינו כל כך ממה שנדר משום שהביאו באותו גודל שנדר
 16 להביא, צִרְיָא.
 17 דִּין הַמִּשְׁנָה שֶׁהַמְנַחָה נִקְבְּעָה לְבוֹא לְפִי מַה שֶׁנִּדְרָה, תְּלוּי בַּמַּחְלוּקַת:

17 האומר תְּרִי עָלַי להביא עֹלָה, וְבִיא כֶּבֶשׂ זָכֵר לעולה, שהוא הפחות
 18 שבעולות בהמה. רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אָמַר יִבִּיא אִו תִּזְרֹו אוֹ בֶּן
 19 יוֹנָה, כלומר שיכול הוא להביא לנדרו עולת העוף הבאה מתור או
 20 בן יונה, ואינו צריך להביא עולת בהמה, ולהלן בגמרא (ע"פ יבואר
 21 טעמם.
 22 האומר, בשעה שנדרתי להביא עולה פִּירְשֵׁתִי להביאה מִן הַבְּקָר,
 23 וְעִבְשִׁיו אִינִי יוֹדֵעַ מַה פִּירְשֵׁתִי, ששכח את מין הבקר שנדר, וְיִבִּיא
 24 פֶּר זָכֵר בֶּן שְׁנַתִּים או בן שלש, וְעִגְלָ זָכֵר, שאין העולה באה אלא
 25 מן הזכרים.
 26 ואם אמר, פירשתי להביא עולה מִן הַבְּהֵמָה, וְאִינִי יוֹדֵעַ מַה
 27 פִּירְשֵׁתִי, ששכח מאיזה מין בהמה נדר, וְיִבִּיא פֶּר וְעִגְלָ אִיל שְׁעִיר
 28 גְּדִי וְטִלְלָה, שכל אלו הם בהמות הראויים לקרבן עולה, וכיון שאינו
 29 יודע מה פירש צריך להביא את כולם כדי לצאת ידי נדרו.
 30 ואם אמר, בשעה שנדרתי פִּירְשֵׁתִי מה אביא לעולה, וְעִבְשִׁיו אִינִי
 31 יוֹדֵעַ מַה פִּירְשֵׁתִי, ששכח מה נדר ומאיזה מין נדר, יש להסתפק
 32 שמא נדר להביא עולת העוף,

1 שגם לרבי לומדים דין נדבת שמן ממנחה שכתוב בה 'קרבן', ולא כמו
 2 שאמרת (רב פפא) שלרבי לומדים דין זה מ'אזרח', ואם כן צריך לשוב
 3 ולבאר מחלוקתם כמו שביארו החכמים הנ"ל, שרבי ורבנן חולקים
 4 אם אומרים 'דון מינה ומינה' או שאומרים 'דון מינה ואוקי באתרה'.
 5 אָמַר לִיה רב פפא לרב הונא, אִי תִּנְיָא תִּנְיָא – אם אמנם שנויה
 6 ברייתא כזו שממנה נלמד שגם רבי לומד דין נדבת שמן מ'קרבן', הרי
 7 היא שנויה ואין לי מה להשיב עליה.
 8 שנינו במשנה, האומר פִּירְשֵׁתִי כמה יין או שמן אביא, וְאִינִי יוֹדֵעַ
 9 מַה פִּירְשֵׁתִי, וְיִבִּיא יִין וּשְׁמֵן כְּנִסְכִּים שִׁמְבִּיאִים בַּיּוֹם הַמְּרוֹבָה בְּיּוֹתֵר
 10 בקרבנות.
 11 הגמרא מביאה ברייתא המבארת מזהו 'יום מרובה': תִּנְיָא, 'כיום
 12 מרובה' היינו בַּיּוֹם טוֹב הַרְאֵשׁוֹן שֶׁל הַגְּ הַסּוּכוֹת שֶׁחֵל לְהִיזֵת
 13 בַּשָּׁבִיט, שהוא יום שבו מביאים את מספר הקרבנות הרב ביותר מכל
 14 ימות השנה.

משנה

משנה זו ממשיכה לבאר מה דין הנודר ולא פירט מה נדר:

14 שנתערב, אבל האומר שור בשוורי הקדש, רק הגדול הקדש.
 15 שואלת הגמרא: וְהָא וְכֵן קְאָמַר – והרי בברייתא שנינו תחילה דין
 16 האומר שור בשוורי הקדש, ואחר כך שנינו וְכֵן שור של הקדש
 17 שנתערב באחרים, ומשמע שדינם שוה. משיבה הגמרא: תְּרַגְוִמָּא
 18 אַגְדֹּול, תעמיד שמה שאמרה הברייתא 'וכן' היינו לענין שנתן
 19 הגדול להקדש, שזה גם בשור הקדש שנתערב באחרים, אבל מה
 20 ששנינו שצריך למכור השאר לצרכי הקדש, הוא דוקא בשור הקדש
 21 שנתערב בחולין.
 22 מקשה הגמרא: מִיִּתְיָבִי, האומר לחברו בֵּית בְּבִיתִי אֲנִי מוֹכֵר לָךְ,
 23 וְנִפְל אחד מבתי המוכר, מִרְאָהוּ את הַנִּפְלוֹל, ואומר לו זה מכרתי
 24 לך. וכן האומר עֶבֶד בְּעַבְדֵי אֲנִי מוֹכֵר לָךְ, וְמַת אחד מעבדיו,
 25 מִרְאָהוּ את הַמַּת, ואומר לו זה מכרתי לך.

1 משום שהעלייה גרועה מהבית, ויכול המוכר לומר שכוונתו היתה
 2 לגרוע, ואם כן כשאומר 'שור בשוורי' גם נאמר שכוונתו היתה
 3 לגרוע. מתרצת הגמרא: לֹא, מה שאמר עולא שמראהו 'עלייה',
 4 היינו הַמַּעֲוָלָה שֶׁבְּבִיתִים, ש'בית בביתי' משמע החשוב שבבתי, והוא
 5 הדין ש'שור בשוורי' כוונתו למוכר שששווריו.
 6 מקשה הגמרא: מִיִּתְיָבִי, האומר שור בַּשְּׁוֹרֵי הַקִּדְּשׁ, וְכֵן שׁוֹר שֶׁל
 7 הַקִּדְּשׁ שֶׁנִּתְעַרַב בְּאַחֲרִים, הַגְּדוֹל שֶׁבְּחֵן הַקִּדְּשׁ, וְכֹלָם, וְיִכְרוּ
 8 לְצָרְכֵי עֹלֹת, כי על כל אחד יש להסתפק שמא הוא הקדש, וְדִמְיָהוֹן
 9 יצאו לחולין, וממה ששנינו שכולם ימכרו לצרכי עולות משמע
 10 שחוששים לכולם, ולא כרכה בר אבוה שאמר שרק הגדול הקדש.
 11 מתרצת הגמרא: תְּרַגְוִמָּא אֲשׁוֹר שֶׁל הַקִּדְּשׁ שֶׁנִּתְעַרַב בְּאַחֲרִים,
 12 תעמיד את מה ששנינו שכולם ימכרו לצרכי עולות רק על הדין השני
 13 שנתערב שור הקדש בחולין, שאז יש להסתפק על כל אחד שמא הוא

61 וְלִיתִי פֶּה מִמֶּה נִפְשָׁךְ – יביא פר, ויועיל לו בין אם נדר שיביא פר
 62 ובין אם נדר שיביא עגל, שהרי כשמביא את הגדול יש בכלל
 63 המרובה את המועט. משיבה הגמרא: הָא מְנֵי – משנה זו בשיטת מי
 64 היא שנויה, רַבִּי הֵיאֵד דְאָמַר שֶׁאִם נָדַר לְהֵבִיא קָמֶן וְהֵבִיא גְדוּל לֹא
 65 יֵצֵא, כיון שחייב להביא מה שנדר, ולכן צריך להביא גם פר וגם עגל.
 66 אבל לרבנן שהמביא את הגדול יצא. גם כאן אינו צריך להביא אלא
 67 פר ולא עגל.
 68 מקשה הגמרא: אִי רַבִּי – אם אכן כמו שאמרת שהלכה זו שנויה
 69 בשיטת רבי, אִימָא סִיפָא, האומר הרי עלי להביא שֹׁר בְּמִנְהָ,
 70 וְהֵבִיא שְׁנַיִם בְּמִנְהָ, לֹא יֵצֵא, וְאִפְּלוּ זֶה בְּמִנְהָ חֶסֶר דִּינָר וְזֶה בְּמִנְהָ
 71 חֶסֶר דִּינָר – אפילו אם כל אחד מהשניים שהביא שוה מנה חסר
 72 דינר, לא יצא ידי נדרו, עד שיביא שור השוה מנה. ואם אמר הרי עלי
 73 להביא שֹׁר שְׁחֹר, וְהֵבִיא לֶבֶן, או שאמר הרי עלי להביא שֹׁר לֶבֶן,
 74 וְהֵבִיא שְׁחֹר, וכן אם אמר הרי עלי להביא שֹׁר גְדוּל, וְהֵבִיא קָמֶן,
 75 לֹא יֵצֵא ידי נדרו. אבל אם אמר הרי עלי להביא שֹׁר קָמֶן, וְהֵבִיא
 76 גְדוּל, יֵצֵא ידי נדרו. רַבִּי אֱמִיר, אף אם הביא גדול לֹא יֵצֵא, שחייב
 77 להביא מה שנדר. ולפי דבריך שהרישא כרבי, נמצא שהרישא
 78 וְהֵיפָא כרַבִּי, וּמְצִיעָא כרַבִּי, ולא מסתבר לומר כן, שהרי אין
 79 דרך המשנה לערב את דברי התנאים.
 80 מתרצת הגמרא: אִין – אכן כך הוא, רִישָׁא וְסִיפָא כרַבִּי, וּמְצִיעָא
 81 כרַבִּי, וְהֵבִיא קָמֶן, דְּכָר זֶה שְׁשֵׁנוּ בְּרִישָׁא שִׁבְיָא פֶּר וְגַם עֵגֶל, אִינוּ
 82 לדברי הכל, אלא תלוי במחלוקת רַבִּי וְרַבִּנּוּן, ולכן הביא התנא את
 83 המחלוקת של רבי ורבנן בספא, כדי להשמיענו שדינים אלו השניים
 84 במשנתנו תלויים במחלוקת זו.
 85 הגמרא מבארת למה היו משמשים ששה קופות שהיו לנדבה: תַּנּוּ
 86 הָתַם (שקלים פ"ז מה"ה), שלשה עשר שופרות היו בבית המקדש כדי לתת
 87 בהם את הכסף עבור הקרבנות, וְשִׁשָּׁה מהם היו לַמְעוֹת נְדָבָה,
 88 שמהם היו לוקחים להביא עולות בזמן שאין שם קרבנות אחרים כדי
 89 שלא יעמוד המזבח ריקן בלא קרבנות.
 90 שואלת הגמרא: בְּנִגְדַּי מִי תִיקְנוּם, כלומר למה תיקנו שיהיו ששה
 91 קופות למעות נדבה. (סימן קמ"ה ש"ע).
 92 ביאורו של חזקיה. משיבה הגמרא: אָמַר חֲזַקְיָה בְּנִגְדַּי שִׁשָּׁה בְּתֵי
 93 אַבּוֹת הַבְּהֵימִים, שהכהנים נחלקו לעשרים וארבע משמרות, וכל
 94 משמר עובד שבוע אחד, והמשמר נחלק לששה בתי אבות, וכל בית
 95 אב עובד יום אחד מימי השבוע. ועשו ששה קופות כנגד ששה בתי
 96 אבות שבכל משמר. שְׁתִּיקְנוּ לָהֶם חֲכָמִים לעשות כן, כדי שִׁיֵּהָא
 97 שְׁלוֹם זֶה עִם זֶה, לפי שכל בית אב היה נוטל את הערות של
 98 העולות הקריבים ביום שעבד בו. ונמצא, שבימים שהביאו הרבה
 99 נדרים ונדבות, לא היה הבית אב שבאותו היום נוטל מהשופר כולם,
 100 ובימים שלא הביאו כל כך נדרים ונדבות, היה הבית אב שבאותו
 101 היום נוטל מהשופר הרבה, ויירבו האשונים עם האחרונים ויאמרו
 102 לכם יש עורות ולנו אין כלום. ואם משום שבינו הלנו הביאו יחידים
 103 עולות מהעולות שנקנו מהמעות בשופר, מולנו גרם, ובערות של
 104 העולות מהשופרות יש לנו לחלוק בשוה. לכן תיקנו ששה שופרות,
 105 שהיו הגוברים מחלקים את כל המעות הבאים לנדבה לששה
 106 שופרות, וכל בית אב היה נוטל מהשופר שלו.
 107 ביאורו של רבי יוחנן: רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, הטעם שתיקנו לעשות ששה
 108 קופות הוא משום שמתוֹךְ שפּעֵמִים שְׁחִיתָה הַנְּדָבָה מְרֻבָּה, לכך
 109 תִיקְנוּ לָהֶם שׁוֹפְרוֹת מְרֻבּוֹת, כְּדִי שֵׁלֵא וְיַעֲפִישׁוּ הַמְעוֹת, שאם יהיו
 110 הרבה מעות יחד בקופה יתעפשו.
 111 ביאורו של זעירי: וְזַעֲרִי אָמַר שֶׁתִּיקְנוּ כֵּן בְּנִגְדַּי פֶּר וְעֵגֶל אִיל וְכֶבֶשׂ גְּדִי
 112 וְשִׁעִיר, כלומר כנגד כל מיני ההמוות שיכולים להביא בנדבה, ומי
 113 שהתנדב להביא פר לעולה, מניח מנה בשופר שהיה רשום עליו 'פר',
 114 וכן כולם, והכהנים היו לוקחים ממעות של השופר שהיה רשום עליו
 115 'פר', ומקריבים פרים עד שיגמרו המעות שבאותה קופה, וכן מכולם.
 116 וְמִשְׁנֵה זֶה כְּרַבִּי הֵיאֵד שְׁנוּיָה, דְאָמַר שֶׁמִּי שֶׁנָּדַר לְהֵבִיא קָמֶן וְהֵבִיא גְדוּל,
 117 לֹא יֵצֵא, ולכן הוצרכו לעשות ששה קופות, שאם יעשו קופה אחת יש
 118 לחוש שמא יטלו מהמעות של מי שנדר להביא איל ויקנו בהם פר,
 119 ונמצא שלא קיים את נדרו, אבל לרבנן אף אם יקנו פר יצא ידי נדרו.
 120 ביאורו של בר פדא: וְכִר פְּדָא אָמַר שֶׁתִּיקְנוּ כֵּן בְּנִגְדַּי הַפְּרִים
 121 וְהָאִילִים

1 לכך מוספה עליהן גם תור וכן יונה.
 2 האומר הרי עלי להביא תורה ושלמים, יביא כֶּבֶשׂ, שהוא הפחות
 3 שבקרבנות תורה ושלמים.
 4 האומר פִּירְשֵׁתִי שאביא תורה או שלמים מן הַבָּקָר, וְאִינוּ יוֹדַע מַה
 5 פִּירְשֵׁתִי, יביא פֶּר זָכֵר וּפְרָה נִקְבָה, עֵגֶל זָכֵר וְעֵגֶלָה נִקְבָה, שכל מיני
 6 בקר אלו ראויים להקרב לתורה ושלמים, וכיון שאינו יודע מה פירש
 7 צריך להביא את כולם. ואם אמר פִּירְשֵׁתִי להביא תורה או שלמים מן
 8 הַבְּהֵמָה, וְאִינוּ יוֹדַע מַה פִּירְשֵׁתִי, יביא פֶּר וּפְרָה, עֵגֶל וְעֵגֶלָה, אִיל
 9 וְרַחֲלָה, שְׁעִיר וְשִׁעִירָה, גְּדִי וְגִדְיָה, מִלֶּה וּמִלְיָה, שכל אלו ראויים
 10 להקרב לתורה ושלמים. וכיון שאינו יודע מה פירש צריך להביא את
 11 כולם. אבל עוף אינו מביא כיון שאין תורה ושלמים באין מן העופות.
 12 המשנה מבארת מה שווי הקרבנות והנסכים שצריך להביא: האומר
 13 הָרִי עָלַי שֹׁר לעולה או לשלמים, יביא הוּא וְנִסְכּוֹ בְּמִנְהָ, ואם
 14 אמר הרי עלי עֵגֶל, יביא הוּא וְנִסְכּוֹ בְּחֶמֶשׂ סֻלְעִים, ואם אמר הרי
 15 עלי אִיל, יביא הוּא וְנִסְכּוֹ בְּשֵׁתַיִם – שתי סלעים. ואם אמר הרי
 16 עלי כֶּבֶשׂ, יביא הוּא וְנִסְכּוֹ בְּסֻלְעַי.
 17 המשנה מבארת מה דינו של המפרש בכמה יביא קרבנו: האומר הרי
 18 עלי להביא שֹׁר בְּמִנְהָ, יביא בְּמִנְהָ חוּץ מְנִסְכּוֹ – יביא שור ששה
 19 מנה חוץ מהנסכים, שהרי פירש בשעת נדרו שהשור יהיה שוה מנה.
 20 ואם אמר הרי עלי להביא עֵגֶל בְּחֶמֶשׂ סֻלְעִים, יביא בְּחֶמֶשׂ חוּץ
 21 מְנִסְכּוֹ. ואם אמר הרי עלי להביא אִיל בְּשֵׁתַיִם – בשתי סלעים, יביא
 22 בְּשֵׁתַיִם חוּץ מְנִסְכּוֹ. ואם אמר הרי עלי להביא כֶּבֶשׂ בְּסֻלְעַי, יביא
 23 בְּסֻלְעַי חוּץ מְנִסְכּוֹ.
 24 המשנה מבארת מה דין המשנה ממה שנדר: האומר הרי עלי להביא
 25 שֹׁר בְּמִנְהָ, וְהֵבִיא שְׁנַיִם בְּמִנְהָ, לֹא יֵצֵא ידי נדרו, שהרי נדר להביא
 26 שור במנה. וְאִפְּלוּ זֶה בְּמִנְהָ חֶסֶר דִּינָר וְזֶה בְּמִנְהָ חֶסֶר דִּינָר –
 27 אפילו אם כל אחד מהשניים שהביא שוה מנה חסר דינר, לא יצא
 28 ידי נדרו, עד שיביא שור השוה מנה.
 29 האומר הרי עלי להביא שֹׁר שְׁחֹר, וְהֵבִיא לֶבֶן, או שאמר הרי עלי
 30 להביא שֹׁר לֶבֶן, וְהֵבִיא שְׁחֹר, וכן אם אמר הרי עלי להביא שֹׁר
 31 גְדוּל, וְהֵבִיא קָמֶן, לֹא יֵצֵא ידי נדרו. אבל אם אמר הרי עלי להביא
 32 שֹׁר קָמֶן, וְהֵבִיא גְדוּל, יֵצֵא ידי נדרו, שיש בכלל המרובה את
 33 המועט. רַבִּי אֱמִיר, אף אם הביא גדול לֹא יֵצֵא, שחייב להביא מה
 34 שנדר. ובגמרא מבואר שרבי ורבנן נחלקו גם בשאר האופנים
 35 שהזכרו בתחילת המשנה, שמה ששינו במשנה שצריך להביא כל
 36 מה שיכול להיות שלכם היתה כוונתו, היא שיטת רבי, אבל לרבנן
 37 אינו צריך להביא אלא את הגדול שבהם.
 38 **גמרא**
 39 שנינו במשנה שלתנא קמא האומר 'הרי עלי עולה' מביא כבש, ולרבי
 40 אלעזר בן עזריה מביא תור או בן יונה, הגמרא מבארת שתנא קמא
 41 ורבי אלעזר בן עזריה לא נחלקו: וְלֹא פְּלִגֵי תנא קמא ורבי אלעזר
 42 בן עזריה, אלא מִן אֱמִיר – כמו שהוא במקומו, וְכִר אֱמִיר
 43 כִּי אֲתִירָה, שלדברי שניהם צריך להביא את הפחות שבעולות. אלא
 44 שבמקומו של תנא קמא הכבש גרוע מעוף, ולכן יכול להביא אפילו
 45 מן הכבש. ובמקומו של רבי אלעזר בן עזריה העוף גרוע מכבש, ולכן
 46 יכול להביא אפילו עוף.
 47 הגמרא מביאה ברייתא המבארת עוד דין בנודר סתם: תַּנּוּ רַבִּנּוּן,
 48 האומר הרי עלי עולה בְּסֻלְעַי לְמִזְבֵּחַ, יביא כֶּבֶשׂ, כיון שֵׁאִין לָךְ דְּכָר
 49 שְׁקָרָב בְּסֻלְעַי לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, אִלֵּא כֶּבֶשׂ שְׁקָרָב בְּסֻלְעַי, כמבואר במשנה
 50 שהאומר הרי עלי להביא כבש לעולה או לשלמים, מביא בסלע.
 51 ואם אמר פִּירְשֵׁתִי איזה מין בהמה אביא בסלע, וְאִינוּ יוֹדַע מַה
 52 פִּירְשֵׁתִי, יביא מִכָּל דְּכָר שְׁקָרָב בְּסֻלְעַי לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ – יביא כל דבר
 53 שניתן לקנותו בסלע. שדווקא אם אמר סתם שיביא בסלע אנו
 54 אומרים שודאי כוונתו היתה לכבש שקרב בסלע, אבל אם פירש מה
 55 יביא יש לנו להסתפק שמא אמר שיביא קרבן אחר ויקנה אותו בסלע,
 56 ולכן צריך להביא כל דבר שניתן לקנותו בסלע.
 57 הגמרא מבארת כשיטת מי הולכת המשנה: שנינו במשנה (לעיל ע"א)
 58 האומר פִּירְשֵׁתִי שאביא עולה מן הַבָּקָר, וְאִינוּ יוֹדַע מַה פִּירְשֵׁתִי,
 59 יביא פֶּר וְעֵגֶל.
 60 שואלת הגמרא: אִמָּא – מדוע מצריכים אותו להביא גם פר וגם עגל,